

ISLAMITISCHE GEESTELIJKE VERZORGING

HBO MASTER

**ISLAMIC UNIVERSITY OF APPLIED
SCIENCES ROTTERDAM**

Qanu
Catharijnesingel 56
3511 GE Utrecht
The Netherlands

Telefoon: +31 (0) 30 230 3100
E-mail: support@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

Projectnummer: Q0757

© 2021 Qanu

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van Qanu en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUDSOPGAVE

RAPPORT OVER DE HBO MASTEROPLEIDING ISLAMITISCHE GEESTELIJKE VERZORGING VAN DE ISLAMIC UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES ROTTERDAM	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDING	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING	5
SAMENSTELLING VAN HET PANEL	5
WERKWIJZE VAN HET PANEL	7
SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL	9
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE UITGEBREIDE OPLEIDINGSBEOORDELING	13
BIJLAGEN	30
BIJLAGE 1: BEOOGDE LEERRESULTATEN	32
BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA	33
BIJLAGE 3: BEZOEKPROGRAMMA	34
BIJLAGE 4: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN	35

Dit rapport is vastgesteld op 20 september 2021

RAPPORT OVER DE HBO MASTEROPLEIDING ISLAMITISCHE GEESTELIJKE VERZORGING VAN DE ISLAMIC UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES ROTTERDAM

Dit rapport volgt het Beoordelingskader Accreditatiestelsel Hoger Onderwijs Nederland voor de uitgebreide opleidingsbeoordeling van de NVAO (d.d. september 2018).

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDING

Masteropleiding Islamitische Geestelijke Verzorging

Naam van de opleiding:	Islamitische Geestelijke Verzorging
CROHO-nummer:	70131
Niveau van de opleiding:	master
Oriëntatie van de opleiding:	professioneel
Aantal studiepunten:	120 EC
Afstudeerrichtingen:	n.v.t.
Locatie:	Rotterdam
Variant:	voltijd
Onderwijstaal:	Nederlands
Bijzonderheden:	post-initiële HBO masteropleiding
Inleverdatum NVAO:	01-11-2020, verlenging termijn verleend tot 31-10-2021 vanwege WHW art. 5.16 lid 4

Het bezoek van het visitatiepanel Islamitische Geestelijke Verzorging aan de Islamic University of Applied Sciences Rotterdam vond plaats op 17 en 18 mei 2021.

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING

Naam van de instelling:	Islamic University of Applied Sciences Rotterdam
Status van de instelling:	rechtspersoon hoger onderwijs
Resultaat instellingstoets:	niet aangevraagd

SAMENSTELLING VAN HET PANEL

De NVAO heeft op 6 maart 2020 ingestemd met de samenstelling van het panel. Het panel dat de masteropleiding Islamitische Geestelijke Verzorging beoordeelde bestond uit:

- Prof. dr. U. (Umar) Ryad [voorzitter], professor in Arabistiek en islamkunde aan de KU Leuven (België);
- Em. prof. dr. R. (Ruud) Peters [lid], emeritus bijzonder hoogleraar voor het recht van de Islam en het Midden-Oosten aan de Universiteit van Amsterdam;
- MA M. (Mustafa) Talib [lid], docent bij de Faculteit Sociaal Werk en Educatie aan de Haagse Hogeschool;
- Dr. W. (Welmoet) Boender [lid], universitair docent Islam en Religiewetenschap aan de Faculteit Religie en Theologie van de Vrije Universiteit Amsterdam;
- Dr. H. (Hassan) Bakir [lid], geestelijk verzorger voor diverse organisaties, consultant bij het Centrum voor Consultatie en Expertise (CCE) en projectadviseur;

- BSc. S. (Sarah) El Boukhallouki [studentlid], masterstudent Industrial Ecology aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Het panel werd ondersteund door drs. Linda te Marvelde, die optrad als secretaris.

WERKWIJZE VAN HET PANEL

De beoordeling van masteropleiding Islamitische Geestelijke Verzorging van Islamic University of Applied Sciences Rotterdam (IUASR) was geen onderdeel van een visitatiegroep. De IUASR heeft de logistieke en praktische begeleiding van de visitatie en de rapportage uitbesteed aan evaluatiebureau Qanu. Jaira Azaria MA begeleidde tot april 2021 het cluster als coördinator vanuit Qanu, waarna Peter Hildering MSc deze rol overnam. Drs. Linda te Marvelde trad op als secretaris, zij is door de NVAO als secretaris gecertificeerd.

Vorbereiding

Tijdens de voorzitterstraining voorafgaand aan de visitaties informeerde Qanu de panelvoorzitter over zijn rol tijdens de visitatie. Ook werd hij geïnformeerd over de van toepassing zijnde beoordelingskaders, de werkwijze en de planning van bezoeken en rapportage. Het panel kwam voor de eerste keer bijeen in een startvergadering op 13 januari 2021, waarin de beoordelingskaders, het visitatieproces en de planning aan bod kwamen. Tevens werd een werkwijze voor de visitaties afgesproken.

De coördinator stelde een bezoekprogramma op in overleg met de contactpersonen van de instelling. De instelling selecteerde vervolgens voor elke gespreksronde representatieve gesprekspartners. Het bezoekprogramma is in dit rapport opgenomen als bijlage 4.

In de aanloop naar het visitatiebezoek aan de IUASR ontving Qanu de zelfevaluatierapporten van de opleiding en stuurde deze door aan de panelleden. De coördinator en panelvoorzitter maakten een selectie van vijftien eindwerken van elk van de te beoordelen opleidingen. Deze eindwerken werden geselecteerd uit een lijst van afgestudeerden over de periode 2017-2020. Daarbij hielden de coördinator en voorzitter rekening met variatie in onderwerpkeuze, afstudeervariant, begeleiding en beoordeling.

De panelleden bestudeerden het zelfevaluatierapport, de eindwerken en de bijbehorende beoordelingsformulieren en stuurden hun bevindingen op naar de secretaris. De secretaris verzamelde de vragen en opmerkingen van het panel in een document en verspreidde dit onder de panelleden.

Voorafgaand aan het bezoek hield het panel een vooroverleg waarin de voorlopige bevindingen naar aanleiding van de zelfevaluatierapporten, de gelezen scripties en de taakverdeling ter sprake kwamen.

Bezoek

Het visitatiebezoek aan IUASR vond plaats op 17 en 18 mei 2021. Voorafgaand aan en tijdens het bezoek bestudeerde het panel aanvullend materiaal. Een overzicht van dit materiaal is te vinden in bijlage 5. Het panel sprak met studenten en docenten, het management en verantwoordelijken, alumni en vertegenwoordigers van de examencommissie. Tevens bood het panel studenten en docenten de gelegenheid om informeel met het panel te spreken tijdens een inloopspreekuur. Van deze gelegenheid is geen gebruik gemaakt.

Het panel beëindigde het bezoek met een intern overleg om de voorlopige bevindingen te formuleren. Ter afsluiting van het bezoek gaf de voorzitter een publieke mondelinge toelichting, waarin hij de voorlopige indrukken en algemene observaties van het panel presenteerde.

Het ontwikkelgesprek vindt plaats op een later te bepalen datum. Het panel legt de uitkomsten van het ontwikkelgesprek vast en stelt een afzonderlijk document op dat geen deel uit maakt van de accreditatieaanvraag.

Rapportage

De secretaris schreef een conceptrapport op basis van de bevindingen van het panel en legde dat vervolgens voor aan de coördinator voor een collegiale toets. Daarna vroeg de secretaris de panelleden om het rapport te bekijken en van feedback te voorzien. Na verwerking van de feedback en na akkoord van het panel stuurde de coördinator

het rapport naar de faculteit met het verzoek om feitelijke onjuistheden te melden. De feitelijke onjuistheden werden na overleg tussen de coördinator en de voorzitter door de secretaris gecorrigeerd. Vervolgens werd het rapport door het panel vastgesteld en toegestuurd aan het College van Bestuur van de instelling.

Definitie oordelen

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de uitgebreide opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities voor de beoordeling van de afzonderlijke standaarden gehanteerd:

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs mag worden verwacht van een associate degree-, bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Voldoet

De opleiding voldoet op de standaard aan basiskwaliteit.

Voldoet ten dele

De opleiding voldoet in belangrijke mate aan basiskwaliteit op de standaard maar er zijn verbeteringen nodig om volledig aan de standaard te voldoen.

Voldoet niet

De opleiding voldoet niet aan basiskwaliteit op de standaard.

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de uitgebreide opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities gehanteerd voor de beoordeling van de opleiding als geheel:

Positief

Op alle standaarden 'voldoet'.

Positief onder voorwaarden

Standaard 1 'voldoet' en maximaal op vijf standaarden 'voldoet ten dele' waarbij het panel het opleggen van voorwaarden adviseert.

Negatief

In de volgende situaties:

- 'voldoet niet' op een of meer standaarden;
- 'voldoet ten dele' op standaard 1;
- 'voldoet ten dele' op een tot vijf standaarden waarbij het panel niet adviseert om voorwaarden op te leggen;
- op zes of meer standaarden 'voldoet ten dele'.

SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL

Beoogde leerresultaten

De masteropleiding Islamitische Geestelijke Verzorging stelt zich tot doel bekwame islamitische geestelijke verzorgers (IGV'ers) op te leiden die met gedegen theologische kennis en een professionele beroepshouding het Nederlandse werkveld betreden. Hoewel de opleiding zich in de uitvoering van rituele handelingen specifiek toespitst op de islamitische doelgroep, biedt deze een algemene brede basis voor geestelijke verzorging die zich richt op het dienen van verschillende groepen (denominaties) in de Nederlandse samenleving. Het panel waardeert dat de opleiding bewust kiest voor deze open benadering, die ervoor zorgt dat studenten leren dat zij als (islamitisch) geestelijk verzorger ook buiten de eigen groep kunnen stappen en iedereen, ongeacht zijn of haar culturele of levensbeschouwelijke achtergrond, kunnen bedienen. Deze benadering past bij het vraaggestuurd werken in de praktijk en het bereidt studenten voor op het werken in multidisciplinaire teams, aldus het panel.

Het panel heeft de doelstelling en beoogde leerresultaten van de masteropleiding bestudeerd en heeft vastgesteld dat het niveau, de oriëntatie en de inhoud van de beoogde leerresultaten voldoen aan de algemene, internationaal geaccepteerde eisen die gesteld worden aan een hbo-masteropleiding, zoals beschreven in de Dublin-descriptoren. In de beoogde leerresultaten komt het praktijkgeoriënteerde karakter van de opleiding duidelijk naar voren met voldoende aandacht voor kennis en (praktijkgericht) onderzoek. De beoogde leerresultaten zijn evident afgestemd op de eisen die het beroepenveld aan (de opleiding van) (islamitische) geestelijke verzorgers stelt en sluiten aan bij de competenties die de beroepsvereniging voor geestelijke verzorgers voorschrijft.

Programma

De tweejarige masteropleiding omvat 120 EC. In het eerste jaar wordt aandacht besteed aan de kennisbasis van de studenten en aan het ontwikkelen van sociaal-maatschappelijke competenties die van belang zijn voor het beroep. In het tweede jaar wordt verder gewerkt aan de verdieping van kennis en de toepassing ervan in de beroepspraktijk. Studenten maken kennis met de praktijk via een grote stage (20 EC) en besteden een groot deel van het jaar aan onderzoeksmethoden en technieken en het afstudeertraject (masterscriptie). Daarnaast voorziet het programma in twee 'snuffelstages' van 40 uur die in het eerste of het tweede jaar gelopen kunnen worden.

Het panel is zeer te spreken over de afstemming tussen praktijk en theorie via de modules en de stages. Dit zorgt voor een goede aansluiting bij de praktijk en het beroepsperspectief van de studenten. Het programma biedt de studenten voldoende mogelijkheden om de beoogde beroeps- en onderzoeksvaardigheden te ontwikkelen en is studeerbaar. Het panel is tevreden over de inhoud van de modules; deze zijn duidelijk gericht op het beroep. De opleiding bereidt studenten voor op een functie als IGV'er in een beroepspraktijk die zowel islamitisch als niet-islamitisch kan zijn. Dit stelt afgestudeerden in staat om zowel territoriaal (verschillende denominaties bedienend) als categoriaal (gericht op islamitische cliënten) te werken.

De aangereikte onderzoeksvaardigheden zijn van goede kwaliteit; het panel noemt hier expliciet het analytisch vermogen dat studenten ontwikkelen gedurende de opleiding. Het panel juicht de stap toe om meer kwalitatieve methoden toe te voegen aan het bestaande palet van methodologieën. Beroepsvaardigheden zitten duidelijk in het programma verankerd, in ontwerp en uitvoering. De opleiding heeft ten aanzien van de kennis van het Arabisch een duidelijke keuze gemaakt; studenten hoeven niet volledig taalvaardig te zijn in het Arabisch, maar moeten voldoende (basis)kennis hebben om het Arabisch in de context van het beroep te gebruiken en toe te passen. Het panel begrijpt deze keuze. Verder geeft de opleiding aantoonbaar uitvoering aan de visie van de instelling om studenten voor te bereiden op een functie in de Nederlandse maatschappij, met respect en oog voor de pluriformiteit die de samenleving kenmerkt.

De opleiding zet verschillende zinvolle werkvormen in en werkt actief aan het creëren van een leergemeenschap door expliciet te kiezen voor een persoonlijke benadering richting de studenten en in te zetten op een accepterend

en open (discussie)klimaat. Een advies is om de voorgeschreven literatuur rondom geestelijke verzorging uit te breiden, deze is volgens het panel nu enigszins beperkt.

Instream

Het panel is van oordeel dat de gehanteerde instroomeisen zoals vastgelegd in het OER passend zijn voor een hbo-masteropleiding islamitische geestelijke verzorging. De opleiding zet voldoende en gevarieerde voorlichtingsactiviteiten in om potentiële studenten van tevoren goed te informeren over de opleiding. Omdat de opleiding een zeer diverse groep studenten aantrekt, blijft de aansluiting tussen vooropleiding en masteropleiding een aandachtspunt. De opleiding spant zich voldoende in om de aansluiting, met behulp van een premasterprogramma, goed te laten verlopen. Het panel moedigt de opleiding aan om de aansluiting voortdurend en nauwgezet te evalueren en (wederom) aanpassingen aan het premasterprogramma te doen, indien nodig.

Personeel

Het panel stelt vast dat een betrokken, klein team de opleiding vormgeeft en uitvoert. Het panel heeft verder geconstateerd dat de opleiding met haar docenten beschikt over alle deskundigheden die zij nodig heeft om het programma uit te kunnen voeren. Het team toont zich flexibel bij onverwachte omstandigheden en het verlenen van maatwerk en de docenten hebben veel persoonlijke aandacht voor de studenten. Het docententeam is goed aangehaakt bij de beroepspraktijk en is daardoor doordrongen van de ontwikkelingen in de praktijk van de IGV'ers en de eisen die het veld aan IGV'ers stelt.

Het panel complimenteert de opleiding met de ontwikkeling die ze doormaakt op het gebied van het faciliteren van promotietrajecten. Het vergrote aandeel gepromoveerde docenten geeft de opleiding een verdere kwaliteitsimpuls.

Voorzieningen en begeleiding

De huisvesting voor de kleinschalige opleiding is passend: er zijn voldoende lokalen aanwezig en ook de grootte van de lokalen is voldoende. De (digitale) voorzieningen zijn ook voldoende. Studenten en docenten hebben voldoende toegang tot belangrijke literatuur en bronnen.

Het systeem van studiebegeleiding en informatievoorziening is voldoende. De kleinschaligheid van de opleiding speelt hierbij een belangrijke rol. De lijnen zijn kort, de sfeer is informeel en de docenten zijn goed bereikbaar. Hierdoor vinden studenten snel en makkelijk hun weg naar begeleiding.

Kwaliteitszorg

Het panel heeft geconstateerd dat er een kwaliteitszorgsysteem aanwezig is dat in de basis functioneert. Het is tevreden over de evaluaties die worden uitgevoerd en constateert dat in ieder geval de docenten, studenten en het werkveld voldoende bij kwaliteitszorg betrokken zijn.

Het panel heeft kunnen vaststellen dat er maatregelen getroffen worden die voortvloeien uit de evaluaties en dat docenten actief worden aangesproken op de resultaten uit de evaluaties. De opleiding wordt geholpen door haar kleinschaligheid; de lijnen zijn kort en men weet elkaar makkelijk te vinden om oplossingen te zoeken voor geconstateerde problemen. De opleiding heeft laten zien snel te kunnen schakelen en oplossingen te kunnen vinden voor problemen. Het panel waardeert de inspanningen van de opleiding om zich te ontwikkelen en verbeteren. Een dringende aanbeveling van het panel is evenwel om ervoor te zorgen dat het beleidsinstrumentarium (gerelateerd aan kwaliteitszorg) accuraat en breed gedragen en gekend is. Dit kan de opleiding helpen in een consequente uitvoering van haar beleid.

Toetsing

Het panel heeft vastgesteld dat in de opleiding gebruik wordt gemaakt van diverse toetsvormen die aansluiten bij de leerdoelen en de beoogde leerresultaten. Het panel is in principe ook te spreken over de borging van de

toetskwaliteit door vooraf bij iedere toets het vier-ogen principe toe te laten passen door de examencommissie. Het panel oordeelt dat de toetsing en beoordeling van de modules adequaat zijn.

Het panel plaatst enkele kanttekeningen bij de beoordeling van de scripties. Voor zowel de stage als de scripties zijn duidelijke handleidingen voorhanden waarin het beoordelingsproces helder uiteengezet wordt. Het panel stelt ook vast dat de opleiding duidelijke keuzes heeft gemaakt rond de beoordeling van de stages en de scripties, beoordelingsformulieren en bijbehorende rubrics heeft ontwikkeld. Ten aanzien van het beoordelingsproces rond de scriptie stelt het panel vast dat er in de huidige opzet geen sprake is van een strikte scheiding tussen begeleiding en beoordeling, waardoor de onafhankelijkheid en objectiviteit van de beoordeling ter discussie kunnen worden gesteld.

Het panel uit verder zijn zorgen over het feit dat de examencommissie langdurig onderbezet is geweest. Hierdoor loopt de examencommissie het risico haar rol als kwaliteitsbewaker en -bevorderaar niet goed uit te kunnen voeren. Het panel dringt er bij de examencommissie nadrukkelijk op aan om op korte termijn te zorgen weer op volle kracht te kunnen draaien.

Voorwaarden

Het panel stelt vast dat de kwaliteitsborging rond toetsing achterloopt bij de ontwikkeling en ambities van de opleiding. Het panel legt de opleiding daarom twee voorwaarden op.

Beoordeling scripties

De opleiding dient zorg te dragen voor een strikte scheiding tussen begeleiden en beoordelen bij het eindwerk, waardoor de objectiviteit en onafhankelijkheid van de eindbeoordeling niet langer ter discussie kan staan.

Aanscherping beleidsinstrumentarium examencommissie

Het panel signaleert risico's t.a.v. (de toepassing van) bestaand beleid van de examencommissie. De huidige beleidsstukken zijn volgens het panel te weinig expliciet waardoor ze niet als 'sturingsinstrumenten' kunnen worden gebruikt. De rationale en toepassing van het beleid moet volgens explicieter verwoord worden, zodat docenten en studenten weten wat ze kunnen verwachten. Daarnaast moet het beleid accuraat, expliciet, herkend en gedragen zijn door de betrokkenen. Het panel refereert in ieder geval aan beleid over fraude/plagiaat en het aanwijzen van examinatoren.

Gerealiseerd niveau

Na bestudering van de scripties heeft het panel geconcludeerd dat deze van voldoende kwaliteit zijn en relevante onderwerpen behandelen. Het panel oordeelt ook dat alumni en werkveld voldoende baat hebben bij de opleiding en goed zicht hebben op de sterke en zwakkere punten van de opleiding. De opleiding kan hier haar voordeel mee doen door deze groepen nog systematischer te betrekken bij het onderhouden en verbeteren van haar kwaliteit.

Het panel beoordeelt de Standaarden uit het Beoordelingskader voor de uitgebreide opleidingsbeoordeling als volgt:

Masteropleiding Islamitische Geestelijke Verzorging

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Programma, oriëntatie	voldoet
Standaard 3: Programma, inhoud	voldoet
Standaard 4: Programma, leeromgeving	voldoet
Standaard 5: Instroom	voldoet
Standaard 6: Personeel	voldoet

Standaard 7: Voorzieningen	voldoet
Standaard 8: Begeleiding	voldoet
Standaard 9: Kwaliteitszorg	voldoet
Standaard 10: Toetsing	voldoet ten dele
Standaard 11: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet
Algemeen eindoordeel	positief onder voorwaarden

De voorzitter, prof. dr. U (Umar) Ryad, en de secretaris, L. (Linda) te Marvelde, van het panel verklaren hierbij dat alle panelleden kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 20 september 2021

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE UITGEBREIDE OPLEIDINGSBEOORDELING

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld, het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

Missie en visie Islamic University of Applied Sciences Rotterdam

De Islamic University of Applied Sciences Rotterdam (IUASR) is een Nederlandse instelling voor hoger onderwijs op islamitische grondslag. Zoals in de missie verwoord, is de instelling een onderwijsorganisatie die zich wil inzetten voor pluriform en sociaal-maatschappelijk onderwijs. Volgens haar missie beoogt de Islamic University of Applied Sciences Rotterdam het leren vanuit de islamitische traditie in de sociaaleconomisch en cultureel diverse, Nederlandse samenleving te bevorderen. De instelling handelt hierbij vanuit kennis, gericht op vooruitgang van moslimgemeenschappen binnen en buiten Nederland.

De visie van de IUASR is het leveren van theologisch onderwijs waarbij zij rekening houdt met haar sociaal-maatschappelijke verantwoordelijkheid. De IUASR beschouwt het als haar opdracht om een bijdrage aan de Nederlandse samenleving vanuit islamitisch perspectief te leveren en mensen op te leiden die in staat zijn te functioneren binnen een veranderende samenleving en die leiding kunnen geven aan deze veranderingen. Uit deze visie vloeit ook voort dat de IUASR zich wil openstellen voor samenwerking met andere Nederlandse hoger onderwijsinstellingen en adequaat wil reageren op nieuwe ontwikkelingen in het hoger onderwijs.

Doel masteropleiding Islamitische Geestelijke Verzorging

Het doel van de masteropleiding Islamitische Geestelijke Verzorging is het opleiden van bekwaame islamitische geestelijke verzorgers (IGV'ers) die met gedegen theologische kennis en een professionele beroepshouding het werkveld betreden. De opleiding beoogt dat afgestudeerde IGV'ers in staat zijn tot zelfstandig uitoefenen van functies die op het gebied van Islamitische geestelijke verzorging liggen. Hoewel de opleiding zich in de uitvoering van rituele handelingen specifiek toespitst op de islamitische doelgroep, biedt deze een algemene brede basis voor geestelijke verzorging die zich richt op het dienen van verschillende groepen (denominaties) in de Nederlandse samenleving. Het panel waardeert dat de opleiding bewust kiest voor deze open benadering, die ervoor zorgt dat studenten leren dat zij als (islamitisch) geestelijk verzorger ook buiten de eigen groep kunnen stappen en iedereen, ongeacht zijn of haar culturele of levensbeschouwelijke achtergrond, kunnen bedienen. Deze benadering past bij het vraaggestuurd werken in de praktijk (i.c. de autonomie/het perspectief van de cliënt) en het bereidt studenten voor op het werken in multidisciplinaire teams, aldus het panel.

De opleiding richt zich op de Nederlandstalige arbeidsmarkt. Het programma biedt studenten primair de kennis, het inzicht en de bijbehorende competenties om te kunnen voorzien in de zorgbehoefte van de moslimgemeenschap in (psycho-geestelijke) gezondheidszorginstellingen, justitiële inrichtingen, en ziekenhuizen. Daarnaast wordt door de opleiding ook aandacht besteed aan functies in andere omgevingen zoals de krijgsmacht en aan rollen in bemiddeling, counseling en agogiek. Het beroep van IGV'er is relatief jong en actuele vragen en feedback vanuit het werkveld zijn dan ook bepalend voor het profiel van het beroep én van de opleiding.

Beoogde leerresultaten masteropleiding Islamitische Geestelijke Verzorging

De opleiding heeft haar doel vertaald naar acht beoogde leerresultaten (zie bijlage 1). De beoogde leerresultaten zijn afgestemd op de Dublin-descriptoren en terugkoppelingen uit het werkveld. Het panel waardeert de nauwkeurige uitwerking van de beoogde leerresultaten in het document *Beoogde leerresultaten in detail* waardoor

zeer duidelijk is waar de opleiding op stuur en welke kennis, vaardigheden en competenties van de afgestudeerden wordt verwacht.

De opleiding is in 2006 door de Vereniging van Geestelijk Verzorgers (beroepsvereniging VGVZ) geaccrediteerd. Daarnaast is de opleiding ook erkend door de Stichting Kwaliteitsregister Geestelijk Verzorgers (SKGV), het kwaliteitsregister van geestelijk verzorgers; dit geeft afgestudeerden recht op opname in het register als erkende geestelijk verzorgers.

Lerende organisatie

De IUASR is sinds 2016 lid van het Landelijk Overleg voor Theologie Opleidingen (LOO). De IUASR doet actief mee aan het LOO met als expliciet doel zich verder te ontwikkelen en de kwaliteit van de opleiding te borgen. Daarnaast is de IUASR sinds kort lid van het Expertisecentrum Levensbeschouwing en Religie in het Voortgezet Onderwijs (LERVO).

De opleiding werkt samen met verschillende organisaties in het werkveld zoals de Moslim Executieve België (MEB), Contactorgaan Moslims en Overheid (CMO), Islamitische geestelijke verzorging bij het Ministerie van Defensie, Islamitische Geestelijke Verzorging bij Dienst Justitiële inrichtingen, Diyanet en de Vereniging Imams Nederland. De opleiding staat open voor nieuwe samenwerkingsbanden. Het panel moedigt de opleiding aan om deze contacten actief en structureel te blijven onderhouden.

Afstemming met werkveld en benchmarking

De IUASR raadpleegt het werkveld, bijvoorbeeld via haar adviescommissie, bij het (door)ontwikkelen van de opleiding, het vaststellen van leerdoelen en het formuleren van de beoogde leerresultaten. Het panel is positief over het feit dat de IUASR inzet op het onderhouden en uitbreiden van haar professionele netwerk. Er wordt gemiddeld twee keer per jaar met de gehele adviescommissie gesproken over de behoeften van het werkveld. Naar aanleiding van feedback van de adviescommissie heeft de opleiding het aandeel ethiek en methodenonderwijs uitgebreid. Contacten met het werkveld vinden ook regelmatig plaats met individuele organisaties uit het professionele netwerk van de IUASR, op informele basis of via stagecontroles waarbij overleg is over de relatie tussen de masteropleiding en de behoeften van de stageverlenende instanties. Ook veel docenten zijn – naast hun docentschap – werkzaam als IGV'er. Hierdoor krijgt de opleiding via verschillende kanalen regelmatig feedback vanuit het veld.

De hbo-masteropleiding IGV is uniek omdat het in Nederland de enige masteropleiding op hbo-niveau is die eigenstandig functioneert en geen specialisatie is van een (bredere) theologieopleiding. Het panel waardeert dat de opleiding zich desondanks heeft ingespannen om een uitgebreide benchmark uit te voeren om te beoordelen hoe zij zich onderscheidt van soortgelijke opleidingen in binnen- en buitenland. De opleiding geeft zelf als opvallende uitkomst aan dat het IUASR-programma een relatief laag aandeel theologische kennis in haar curriculum heeft opgenomen en een relatief hoog aandeel hermeneutiek en methodiek, in vergelijking met andere gelijksoortige opleidingen.

Overwegingen

Het panel heeft de doelstelling en beoogde leerresultaten van de masteropleiding bestudeerd en heeft vastgesteld dat het niveau, de oriëntatie en de inhoud van de beoogde leerresultaten voldoen aan de algemene, internationaal geaccepteerde eisen die gesteld worden aan een hbo-masteropleiding, zoals beschreven in de Dublin-descriptoren. De beoogde leerresultaten van de masteropleiding beschrijven duidelijk wat de opleiding beoogt met haar studenten. In de beoogde leerresultaten komt het praktijkgeoriënteerde karakter van de opleiding duidelijk naar voren met voldoende aandacht voor kennis en (praktijkgericht) onderzoek. De beoogde leerresultaten zijn evident afgestemd op de eisen die het beroepenveld aan (de opleiding van) (islamitische) geestelijke verzorgers stelt en sluiten aan bij de competenties die de beroepsvereniging voor geestelijke verzorgers voorschrijft.

De opleiding besteedt – in lijn met de missie van de instelling - aandacht aan het thema 'maatschappelijke betrokkenheid en burgerschap' door te kiezen voor een brede algemene benadering van geestelijke verzorging die expliciet alle denominaties betreft. Het panel waardeert dat de opleiding haar afgestudeerden een reflectieve, communicatieve, proactieve houding en maatschappelijk verantwoordelijkheidsbesef wil meegeven.

Het panel is positief over de samenwerkingsverbanden die de IUASR actief opzoekt en waardeert het dat de opleiding zich voortdurend onderwijskundig en inhoudelijk ontwikkelt.

Conclusie

Masteropleiding Islamitische Geestelijke Verzorging: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoet'.

Standaard 2: Programma, oriëntatie

Het programma maakt het mogelijk om passende (professionele of academische) onderzoeks- en beroepsvaardigheden te realiseren.

Bevindingen

Het panel heeft het curriculum van de masteropleiding bestudeerd en heeft inzage gehad in cursusmateriaal, verslagen van relevante commissies en de leeromgeving. Tijdens het bezoek heeft het panel gesprekken gevoerd met het opleidingsmanagement, studenten, docenten, alumni en werkveldvertegenwoordigers. Op grond daarvan heeft het panel zich een oordeel gevormd over de oriëntatie van de opleiding. Een overzicht van het curriculum is opgenomen in bijlage 2.

Onderzoeksvaardigheden

De opleiding zet in haar curriculum stevig in op de ontwikkeling van praktijkgerichte, kwantitatieve onderzoeksvaardigheden. Deze staan in relatie tot het relevante werkveld, de zorgsector en actuele probleemstellingen. Uit gesprekken bleek dat de opleiding ook meer aandacht is gaan (en nog meer gaat) besteden aan kwalitatieve onderzoeksvaardigheden en argumentatietheorie. Het panel waardeert deze keuze en stelt vast dat de opleiding in deze, met steun van nieuwe docenten, een duidelijk kwaliteitsimpuls krijgt (zie standaard 6).

Studenten krijgen onderzoeksvaardigheden (in totaal 25 EC) aangereikt via de module *Methodes en Technieken*, (korte) onderzoeksopdrachten, het afstudeeronderzoek (masterscriptie), en via scriptiebegeleiding. De module *Methodes en Technieken* behandelt onderzoeksmethoden en biedt de benodigde kennis voor toegepaste onderzoeksvaardigheden voor de beroepspraktijk. In de onderzoeksopdrachten leren studenten omgaan met de literatuur en met de onderzoeksmethodologie. Het panel heeft geconstateerd dat er in de afgelopen jaren wat meer aandacht was voor kwantitatieve onderzoeksmethoden. Het heeft tijdens de interviews van de opleiding begrepen dat de opleiding zich de komende jaren meer op mixed methods en argumentatieleer wil gaan richten. De recent aangestelde nieuwe docent Onderzoeksmethoden zal het vak daarvoor omvormen in een combinatie van kwantitatieve en kwalitatieve onderzoeksmethoden.

De studie wordt afgesloten met een scriptie. Studenten doen hiervoor een verplicht afstudeeronderzoek naar een voor de geestelijke verzorging relevant onderwerp. In de scriptie moeten studenten aantonen dat zij het onderwerp van hun vak hebben begrepen, dat zij de noodzakelijke literatuur hebben gelezen, dat zij in staat zijn de kern te analyseren en dat zij zichzelf duidelijk en helder kunnen uitdrukken.

Beroepsvaardigheden

Het panel heeft stilgestaan bij de ontwikkeling van communicatieve vaardigheden en reflectievaardigheden. Het heeft tot tevredenheid vastgesteld dat studenten in de modules en via stages kennis en vaardigheden opdoen van bijvoorbeeld raadgevende, bemiddelende, pastorale gespreksstijlen en houdingen, en het vermogen ontwikkelen

om dit soort gesprekken op professionele wijze te voeren. Studenten ontwikkelen verder belangrijke kennis en inzichten van de kernbegrippen en processen van agogiek (veranderkunde), zoals professioneel interveniëren, veranderingsprocessen, hulpverlening, vorming, preventie, relatieopbouw, en stappen van het agogisch proces zoals motivatie, diagnose, doelstellingen, strategiebepaling, uitvoering en evaluatie. Het ontwikkelen van reflectief vermogen is een belangrijk onderdeel van de opleiding en komt zichtbaar terug in het ontwerp van de modules en in de uitvoering van het onderwijs (bijvoorbeeld in de rollenspellen, supervisie en casuïstiek).

Taalvaardigheid Nederlands en Arabisch

De opleiding stelt zelf vast dat de beheersing van de Nederlandse taal onder studenten aanzienlijk is verbeterd. Daar waar de meeste studenten een aantal jaren geleden nog een taalachterstand hadden, zijn de meeste studenten nu in Nederland geboren en getogen. Bij de bestudering van de scripties heeft het panel de indruk dat dit een positieve invloed op de Nederlandse taalvaardigheid heeft.

Enige Arabische taalbeheersing is benodigd om de opleiding succesvol te kunnen volgen en afronden. Dit is vooral belangrijk om religieuze bronteksten zoals de Qur'an te kunnen begrijpen en specifieke islamitische handelingen/rituelen te kunnen uitvoeren zoals Qur'anrecitatie. De benodigde kennis wordt bij toelating tot de masteropleiding getoetst door een toelatingscommissie. Studenten die het basis Arabisch niet in voldoende mate kennen, volgen intern een cursus Arabisch op kosten van de instelling. Het Arabisch dat in de opleiding zelf wordt aangeboden is gericht op het gebruik van terminologie uit de theologie en de zorg.

Maatschappelijke betrokkenheid en burgerschap

Studenten moeten gedurende de opleiding inzicht in hun eigen rol en functie ontwikkelen binnen de Nederlandse maatschappelijke context en zich bewust worden van hun eigen sterktes en zwaktes als geestelijke verzorger. De modules *Competenties van geestelijk verzorgers* en *Capita Selecta* worden door de opleiding als voorbeeld gebruikt om aan te tonen hoe het onderwijs studenten nadrukkelijk kennis en beroepsgerichte competenties bijbrengt in relatie tot maatschappij, samenleving en rechtstaat. Het panel heeft daarom expliciet stil gestaan bij de rol en inhoud van de module *Capita Selecta*. In de masteropleiding richt de module zich op de problemen of dilemma's waar een geestelijk verzorger in de beroepspraktijk tegenaan loopt. Bij het onderzoeken van probleem of dilemma dienen studenten recht te doen aan de (regels van de) islam, het Nederlands recht en de instelling waar de geestelijk verzorger werkzaam is. Opvallend, zo vertelden de docenten en studenten, is dat de uitbraak van de coronapandemie veel nieuwe dilemma's aan het licht heeft gebracht die worden besproken in de lessen. Het fenomeen "code zwart" of een expliciete wens voor euthanasie zijn voorbeelden van onderwerpen die worden behandeld met respect voor verschillende perspectieven. Studenten gaven aan dat docenten zeer bedreven zijn in het aannemen van een coachende rol bij deze besprekingen en geen richting (islamitisch, humanistisch of anderszins) kiezen of voorschrijven. Docenten en studenten nemen in rollenspellen standpunten in van verschillende andersdenkenden en studenten worden uitgedaagd om deze standpunten te vertegenwoordigen. Het panel waardeert nadrukkelijk dat de opleiding het belang van het zoeken van connectie en verbinding tussen godsdiensten en filosofieën aantoonbaar uitoefent en voorleeft.

Overwegingen

Het panel stelt vast dat de opleiding duidelijk een praktijkgerichte oriëntatie heeft en is van oordeel dat het programma de studenten voldoende mogelijkheden biedt om de beoogde beroeps- en onderzoeksvaardigheden te ontwikkelen. Het panel is tevreden over de inhoud van de modules; deze zijn duidelijk gericht op het beroep. De opleiding bereidt studenten voor op een functie als IGV'er in een beroepspraktijk die zowel islamitisch als niet-islamitisch kan zijn. Dit stelt afgestudeerden in staat om zowel territoriaal (verschillende denominaties bedienend) als categoriaal (gericht op islamitische cliënten) te werken.

De aangereikte onderzoeksvaardigheden zijn van goede kwaliteit; het panel noemt hier expliciet het analytisch vermogen dat studenten ontwikkelen gedurende de opleiding. Het panel juicht de stap toe om meer kwalitatieve

methoden toe te voegen aan het bestaande palet van methodologieën. Beroepsvaardigheden zitten duidelijk in het programma verankerd, in ontwerp en uitvoering. De opleiding heeft ten aanzien van de kennis van het Arabisch een duidelijke keuze gemaakt; studenten hoeven niet volledig taalvaardig te zijn in het Arabisch, maar moeten voldoende (basis)kennis hebben om het Arabisch in de context van het beroep te gebruiken en toe te passen. Het panel begrijpt deze keuze.

Verder geeft de opleiding aantoonbaar uitvoering aan de visie van de instelling om studenten voor te bereiden op een functie in de Nederlandse maatschappij, met respect en oog voor de pluriformiteit die de samenleving kenmerkt.

Conclusie

Masteropleiding Islamitische Geestelijke Verzorging: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoet'.

Standaard 3: Programma, inhoud

De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Bevindingen

De tweejarige masteropleiding omvat 120 EC. In het eerste jaar wordt aandacht besteed aan de kennisbasis van de studenten en aan het ontwikkelen van sociaal-maatschappelijke competenties die van belang zijn voor het beroep. In het tweede jaar wordt verder gewerkt aan de verdieping van kennis en de toepassing ervan in de beroepspraktijk. Studenten maken kennis met de praktijk via een grote stage (20 EC) en besteden een groot deel van het jaar aan onderzoeksmethoden en technieken en het afstudeertraject (masterscriptie). Daarnaast voorziet het programma in twee 'snuffelstages' van 40 uur die in het eerste of het tweede jaar gelopen kunnen worden.

Het panel heeft de studiegids en het studiemateriaal van verschillende vakken bestudeerd (zie bijlage 4). Uit deze materialen blijkt dat het curriculum zodanig is opgebouwd dat alle beoogde leerresultaten zijn vertegenwoordigd. Alle vakken hebben duidelijk omschreven leerdoelen die worden gekoppeld aan de beoogde leerresultaten van de opleiding. In de moduleomschrijvingen staan de inhoud van de modules en de bijbehorende leerdoelen helder omschreven. De opleiding houdt zicht op de verankering van de beoogde leerresultaten in het curriculum via een leerdoelenmatrix en een programmamatrix. In de programmamatrix wordt de relatie gelegd tussen de leerdoelen van de modules en de beoogde leerresultaten van de opleiding. En in de leerdoelenmatrix legt de opleiding een verband tussen de leerdoelen van de modules en de verschillende werkvormen.

Studenten geven in het gesprek aan dat zij de opbouw van de opleiding herkennen; eerst wordt theorie behandeld en die wordt vervolgens toegepast. De opleiding maakt gebruik van real-life casuïstiek waardoor er een krachtig verband tussen theorie en praktijk wordt aangebracht. Het panel heeft naar aanleiding van de documentstudie ook een aandachtspunt besproken: de mogelijke herhaling tussen de modules. Studenten geven desgevraagd aan dat er overlap zit in de onderwerpen die in de modules worden behandeld, maar dat het geen inhoudelijke herhaling betreft; bepaalde onderwerpen of thematieken worden in verschillende modules vanuit een ander perspectief (of met een ander doel besproken). Het panel geeft de opleiding als advies mee mogelijke overlap tussen modules expliciet te monitoren en zich er actief van te vergewissen dat er geen sprake is van (overbodige) herhaling.

De stages zijn een zeer belangrijk onderdeel van de opleiding. Studenten lopen in totaal 560 uur stages. Dit vindt het panel veel en goed. Studenten zoeken in principe zelf naar stageplekken, maar kunnen daarbij gebruik maken van het uitgebreide en rijke netwerk van hun docenten. Het panel raadt de opleiding evenwel aan om een (eenvoudige) databank samen te stellen van (beschikbare en/of bekende) stageplekken met bijbehorende contactgegevens. Dit draagt bij aan het inzichtelijk maken van alle mogelijkheden die studenten hebben. Verder is er een goede stagehandleiding beschikbaar waarin alle noodzakelijke informatie rond stage is opgenomen. Ook is er een stagecoördinator om studenten te helpen (zie standaard 8)

Het panel is verder positief over de aandacht die de opleiding geeft aan het thema “maatschappelijke betrokkenheid en burgerschap” door haar open benadering duidelijk als uitgangspunt voor haar onderwijs te nemen. Er wordt ook goed gebruik gemaakt van westerse filosofie en ethiek om dezelfde onderwerpen vanuit verschillende invalshoeken te bekijken. Alle betrokkenen herkennen en erkennen dat studenten als breed inzetbare geestelijk verzorgers worden opgeleid en dus ook competenties ontwikkelen die hen in staat stellen territoriaal (naast categoriaal) te werken.

Overwegingen

Het panel is van oordeel dat gewaarborgd is dat de beoogde leerresultaten met het curriculum van de opleiding kunnen worden gerealiseerd. Het curriculum is volgens het panel op een dusdanige wijze ingericht dat alle belangrijke elementen aan de orde komen. De leerdoelen van de afzonderlijke modules werken toe naar de uiteindelijke beoogde leerresultaten. Zowel de algemene als de religiespecifieke competenties worden voldoende aangereikt in het programma.

De programmamatrix en leerdoelenmatrix waarin staat welke leerresultaten in welke modules aan bod komen zijn volgens het panel inzichtelijke en handige tools. Het panel heeft op basis van het bestudeerde materiaal en gesprekken met verschillende gremia geconstateerd dat de modules van voldoende kwaliteit zijn. Er wordt gebruik gemaakt van kwalitatief goed studiemateriaal.

Conclusie

Masteropleiding Islamitische Geestelijke Verzorging: het panel beoordeelt Standaard 3 als ‘voldoet’.

Standaard 4: Programma, leeromgeving

De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Bevindingen

De modules zijn gericht op het overbrengen en uitwisselen van kennis en vaardigheden waarbij voldoende ruimte is voor interactiviteit. De opleiding hanteert verschillende werkvormen die aansluiten bij de leerdoelen van de modules zoals hoorcolleges, werkcolleges, het verzorgen van presentaties, het schrijven van werkstukken en essays, het bijhouden van portfolio's en het doen van rollenspellen voor het oefenen van vaardigheden. Het panel constateert dat de gekozen werkvormen goed passen bij de leerdoelen uit de verschillende modules. Studenten en docenten spreken over een hechte leergemeenschap die open staat voor het leren over geestelijke verzorging in brede zin. Het panel heeft hier verschillende voorbeelden van gehoord tijdens het locatiebezoek. Een vraagpunt van het panel betreft de aanwezigheidsplicht die in sommige gevallen geldt; het panel merkt op dat de opleiding zich de vraag kan stellen of een aanwezigheidsplicht strookt met een opleidingstraject voor professionals die verantwoordelijk zijn voor hun eigen leerproces.

Verder heeft het panel vastgesteld dat er een duidelijke opbouw in complexiteit in de stof aanwezig is. Het panel plaats wel een kritische kanttekening bij de gebruikte literatuur rondom geestelijke verzorging. De voorgescreven literatuur voor dit thema is voornamelijk Nederlandstalig en daardoor ook enigszins beperkt. De opleiding geeft aan dat er weinig internationale (i.c. Engelstalige) literatuur is over islamitische geestelijke verzorging en dat er bij de studenten ook wat kennisverlegenheid lijkt te zijn t.a.v. het Engels. De opleiding (h)erkent het zorgpunt van het panel wel en heeft plannen om een eigen handboek samen te stellen, op basis van een aantal – nog te organiseren – internationale conferenties over het thema islamitische geestelijke verzorging waaraan de opleiding zal deelnemen. Het panel moedigt deze stap van harte aan, maar raadt tevens aan op dit moment al meer gevarieerde (anders dan Nederlandstalige) academische literatuur rondom dit thema te gebruiken.

Het panel heeft geen signalen ontvangen dat er studieonderdelen zijn die een duidelijk struikelblok vormen voor de studenten. De studenten geven aan dat de opleiding pittig en uitdagend, maar studeerbaar, is. De studielast is evenwichtig verspreid over de twee jaren. De opleiding heeft echter wel een laag nominaal rendement. Het opleidingsmanagement licht desgevraagd toe dat dit niet toe te schrijven is aan (de inhoud van) het programma of de leeromgeving, maar dat studenten soms wegens persoonlijke omstandigheden uitvallen. Een aantal van hen keert op een later moment weer terug in de opleiding. Gezien de (oudere en werkzame) studentenpopulatie kan het panel dit tot op zekere hoogte begrijpen, maar moedigt de opleiding desondanks aan om te blijven monitoren of er elementen zijn in het programma die een nominale studieduur in de weg staan.

Corona

Het panel heeft stilgestaan bij de gevolgen van corona voor de uitvoering van het onderwijs en wil de opleiding complimenteren met het uitstekende, proactieve werk dat ze in deze heeft verricht. Geholpen door de kleinschaligheid en beschikbare digitale middelen heeft het cursorisch onderwijs doorgang kunnen vinden zonder concessies te doen aan de inhoud. Zodra het mogelijk was hebben studenten weer fysiek toetsen kunnen maken, live praktijklessen kunnen volgen, en de bibliotheek kunnen bezoeken, met inachtneming van de regels van het RIVM. Een lastiger onderdeel van het programma betreft de stages. In sommige gevallen konden die geen doorgang vinden in de afgesproken vorm. De stagebegeleiders en supervisors hebben maatwerk verleend om studenten toch in staat te stellen hun stage te doen, bijvoorbeeld door hen meer tijd te geven om de stage af te ronden.

Overwegingen

Het panel heeft tijdens het bezoek uitgebreid met verschillende gremia gesproken over de leeromgeving en de studeerbaarheid van het programma. Het panel is zeer te spreken over de afstemming tussen praktijk en theorie via de modules en de stages. Dit zorgt voor een goede aansluiting bij de praktijk en het beroepsperspectief van de studenten. De opleiding zet verschillende zinvolle werkvormen in en werkt actief aan het creëren van een leergemeenschap door expliciet te kiezen voor een persoonlijke benadering richting de studenten en in te zetten op een acceptierend en open (discussie)klimaat. Een advies is om de voorgeschreven literatuur rondom geestelijke verzorging uit te breiden, deze is volgens het panel nu enigszins beperkt.

Studenten zijn over het algemeen positief te spreken over de studeerbaarheid. Hierbij wordt de opleiding geholpen door haar kleinschaligheid. Er zijn maatwerkoplossingen mogelijk bij problemen of specifieke wensen en de opleiding investeert veel in de begeleiding van haar studenten (zie ook standaard 8).

Conclusie

Masteropleiding Islamitische Geestelijke Verzorging: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoet'.

Standaard 5: Instroom

Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Bevindingen

De toelatingseisen tot de masteropleiding zijn vastgelegd in het Onderwijs- en Examenreglement. Om toegelaten te worden tot de masteropleiding dient een student in het bezit te zijn van een bachelordiploma, bij voorkeur op het gebied van islamitische theologie. Indien het gaat om een buitenlands bachelorsdiploma, dient dat in het land van herkomst door de officiële autoriteiten erkend te zijn. Bij het beoordelen van buitenlandse diploma's wordt gebruikt gemaakt van de landenmodules van Nuffic. Studenten met een diploma verkregen aan een instelling waarvan de voertaal niet-Nederlands is, moeten Nederlands beheersen op NT2 niveau.

Premaster

37,5% van de studenten is doorgestroomd vanuit de eigen bacheloropleiding Islamitische Theologie. Rond de 35% heeft elders theologie op bachelorniveau gestudeerd. Studenten met een bachelordiploma anders dan islamitische theologie, kunnen worden toegelaten tot de opleiding na voltooiing van een premasterpakket met een totale studielast van 50 EC. Tot 2020 bestond het premasterpakket uit 25 EC. De uitbreiding van het premasterpakket is ingegeven door feedback vanuit het werkveld en door vragen van studenten zelf. Studenten die geen vooropleiding hebben in de islamitische theologie geven aan dat zij behoefte zouden hebben aan meer islamitische praktische vaardigheden en aan meer kennis van de islamitische jurisprudentie (fiqh). De opleiding heeft op deze signalen gereageerd door met name specifieke kennis van islamitische rituelen (Qur'anrecitatie met ahkām/regels) aan het premasterpakket toe te voegen bij de uitbreiding naar 50 EC. Desgevraagd geeft de opleiding aan vanaf volgend studiejaar meer aandacht in de masteropleiding zal zijn voor fiqh van de patiënt/dokter. Verder blijft de uitbreiding van fiqh een onderwerp van gesprek. Zo hoopt de opleiding tegemoet te komen aan de behoeften van studenten. Daarbij tekent de opleiding terecht aan dat niet alle wensen van studenten in een opleiding van 120 EC aan bod kunnen komen.

Voorlichting

Voor aspirant-studenten zijn verschillende informatiebronnen beschikbaar, zoals algemene voorlichtingsfolders van de IUASR in verschillende talen (Nederlands, Engels) en een studiegids inclusief opleidingschema en korte cursusbeschrijvingen. Mondelinge informatie of algemene voorlichting is verkrijgbaar bij de afdeling studentenzaken, de studieadviseur, studiebegeleiders en docenten, de onderwijscoördinator (voor specifieke voorlichting, met name over vrijstellingen) en de examencommissie. In februari en juni worden open dagen voor belangstellenden georganiseerd. De opleiding adverteert verder gedurende het jaar in verschillende media. De opleiding trekt een diverse groep studenten aan, variërend in vooropleiding, werkervaring en leeftijd. Het panel stelt vast dat de opleiding zich goed inspant om via verschillende kanalen potentiële studenten te informeren en ook (individuele) verwachtingen afstemt door met hen in gesprek te gaan.

Overwegingen

Het panel is van oordeel dat de gehanteerde instroomeisen zoals vastgelegd in het OER passend zijn voor een hbo-masteropleiding islamitische geestelijke verzorging. De opleiding zet voldoende en gevarieerde voorlichtingsactiviteiten in om potentiële studenten van tevoren goed te informeren over de opleiding. Omdat de opleiding een zeer diverse groep studenten aantrekt, blijft de aansluiting tussen vooropleiding en masteropleiding een aandachtspunt. De opleiding spant zich voldoende in om de aansluiting, met behulp van een premasterprogramma, goed te laten verlopen. Het panel moedigt de opleiding aan om de aansluiting voortdurend en nauwgezet te evalueren en (wederom) aanpassingen aan het premasterprogramma te doen, indien nodig.

Conclusie

Masteropleiding Islamitische Geestelijke Verzorging: het panel beoordeelt Standaard 5 als 'voldoet'.

Standaard 6: Personeel

Het docententeam is gekwalificeerd voor de inhoudelijke en onderwijskundige realisatie van het programma en de omvang ervan is toereikend.

Bevindingen

De IUASR hanteert bij het aanstellen van docenten een aantal criteria. Deze criteria omvatten onder meer vakinhoudelijke deskundigheid, didactische bekwaamheid, en de geschiktheid om taken uit te voeren in relatie tot theologie en geestelijke verzorging. Het panel heeft op basis van informatie over de deskundigheden van de stafleden vastgesteld dat alle benodigde vakinhoudelijke deskundigheid die nodig is om het onderwijsprogramma

uit te voeren aanwezig is. Een aantal docenten werkt als geestelijk verzorger, wat van meerwaarde is voor de opleiding.

Het docententeam van de opleiding bestaat uit negen docenten (3 fte) waarvan er drie gepromoveerd en zes bezig zijn met hun promotieonderzoek. Het panel constateert dat de opleiding haar docenten nadrukkelijk stimuleert om een promotietraject te volgen en dit ook concreet faciliteert door hiervoor tijd en middelen vrij te maken.

Vijf van de docenten zijn ervaren geestelijk verzorgers, één docente is klinisch psycholoog en werkzaam in het werkveld en één docent heeft expertise op het gebied van (islamitische) ethiek. Twee personen werken als supervisor. De opleiding heeft een gunstig student-docent ratio van 1:11. De opleiding doet aan team-intervisie en is tevreden over de onderwijsvaardigheden van haar docenten. Vier docenten beschikken al over de BKO en drie over een BKE. De opleiding spreekt de ambitie uit dat alle docenten uiteindelijk (minimaal) een BKO-traject succesvol afronden.

Studenten zijn positief over hun docenten. Zij worden beschreven als deskundig, flexibel, beschikbaar en goed bereikbaar. Ook spannen docenten zich voldoende in om feedback te geven en te acteren op individuele en collectieve wensen. De kleinschaligheid van de opleiding helpt om de lijnen kort te houden en om maatwerk te leveren als dat nodig of gewenst is. Docenten hebben zich bijzonder ingespannen om gedurende de coronapandemie beschikbaar te blijven en middels videobellen persoonlijk contact te onderhouden met hun studenten. Dit is door de studenten bijzonder gewaardeerd.

Overwegingen

Het panel stelt vast dat een betrokken, klein team de opleiding vormgeeft en uitvoert. Het panel heeft verder geconstateerd dat de opleiding met haar docenten beschikt over alle deskundigheden die zij nodig heeft om het programma uit te kunnen voeren. Het team toont zich flexibel bij onverwachte omstandigheden en het verlenen van maatwerk en de docenten hebben veel persoonlijke aandacht voor de studenten. Het docententeam is goed aangehaakt bij de beroepspraktijk en is daardoor doordrongen van de ontwikkelingen in de praktijk van de IGV'ers en de eisen die het veld aan IGV'ers stelt.

Het panel complimenteert de opleiding met de ontwikkeling die ze doormaakt op het gebied van het faciliteren van promotietrajecten. Het vergrote aandeel gepromoveerde docenten geeft de opleiding een verdere kwaliteitsimpuls.

Conclusie

Masteropleiding Islamitische Geestelijke Verzorging: het panel beoordeelt Standaard 6 als 'voldoet'.

Standaard 7: Voorzieningen

De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Bevindingen

Het gebouw van de IUR ligt aan de Bergsingel 135 in Rotterdam en heeft een gebruikruimte van ruim 7000 m². De opleiding beschikt over onder andere grote en kleine collegezalen voor hoor- en werkcolleges, conferentiezalen, gebedsruimtes, expositieruimtes, seminarkamers, ontmoetingsruimte, een SPSS-onderzoekruimte en docentenkamers. Er zijn kamers beschikbaar voor een kort verblijf van gasten. De bibliotheek heeft een ruime collectie theologische en westerse literatuur en is uitgebreid met een studieruimte. Verder zijn er voldoende (technische) faciliteiten om het onderwijs te ondersteunen.

Tijdens corona werd de studentenportal (Moodle) optimaal benut. Hierdoor heeft de uitvoering van het (cursorisch) onderwijs geen belemmeringen gekend. Het panel waardeert dat de IUASR de fysieke voorzieningen gedurende corona beschikbaar heeft gemaakt voor studenten, zodra dat mogelijk was met inachtneming van de richtlijnen van het RIVM. Het panel noemt hierbij met name de fysieke toegang tot de bibliotheek en de uitvoering van de praktijklessen op locatie.

Overwegingen

Het panel heeft tijdens het locatiebezoek een indruk gekregen van de fysieke leeromgeving en de faciliteiten voor de studenten en docenten. De huisvesting voor de kleinschalige opleiding is passend: er zijn voldoende lokalen aanwezig en ook de grootte van de lokalen is voldoende. De (digitale) voorzieningen zijn ook voldoende. Studenten en docenten hebben voldoende toegang tot belangrijke literatuur en bronnen.

Conclusie

Masteropleiding Islamitische Geestelijke Verzorging: het panel beoordeelt Standaard 7 als 'voldoet'.

Standaard 8: Begeleiding

De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Bevindingen

De opleiding zet verschillende communicatiemiddelen in om studenten te informeren. Voor studievoorlichting en advisering worden student in eerste instantie gewezen op schriftelijke informatie (folders), op de IUASR-website en op de studiegids. In de studiegids staan de leerplannen, de organisatiestructuur, de jaarkalender, de onderwijsonderdelen met uitgebreide informatie, het Onderwijs- en Examenreglement en informatie over de academische staf beschreven. Studenten kunnen voor algemene informatie terecht bij de afdeling Studentenzaken. Klachten kunnen worden ingediend via het klachtenloket waarna een externe advocaat de klacht in behandeling neemt. Door de kleinschaligheid van de opleiding is de afstand tussen studenten en docenten klein. Studenten kunnen daarom met vragen ook rechtstreeks bij de docenten terecht.

De opleiding gebruikt Moodle als haar digitale portaal. De opleiding gaat uit van het principe dat studenten met de op Moodle gepubliceerde informatie de stof zelf kunnen bestuderen. Bij de beoordelingsformulieren kunnen de studenten een uitgebreide set criteria vinden, waarin wordt aangegeven hoe een beoordeling tot stand komt. Hierbij wordt gebruik gemaakt van rubrics.

Mentoraat

Studenten kunnen voor een studieadviesgesprek terecht bij hun mentor. Onderwerpen waarbij de mentor kan helpen zijn vrijstellingen, studieprogramma's, overgangsregelingen, studieplanning en studievoortgang, studieproblemen of verandering van studietaken, arbeidsmarktperspectieven en vervolgopleidingen. De mentor volgt de studievoortgang van de studenten, in het bijzonder tijdens de premaster en het eerste jaar. Zaken waarbij de mentor ook kan bijstaan zijn persoonlijke vragen en problemen omtrent studiefinanciering, studiekeuze, planning en motivatie, studeren, tentamens afleggen en studievertraging. Studenten geven in het gesprek met het panel aan dat zij een keer per week een studieloopbaangesprek voeren en dat de frequentie opgevoerd wordt als de student daar behoefte aan heeft.

Studenten die wegens een beperking worden belemmerd in hun studie, kunnen een beroep doen op de mentor voor het treffen van de nodige voorzieningen. Het verlenen van maatwerk is hierbij een vanzelfsprekendheid.

Begeleiding stages en scripties

Voor aanvang van de stage krijgt iedere stagiair, via de stagecoördinator, een docent als stagebegeleider toegewezen. Daarbij wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de voorkeur van de student en de expertise en belasting van de docenten. De stagebegeleider heeft minimaal vier ontmoetingen met de stagiair: 1) bij aanvang van de stage (in de eerste week), om te overleggen over de leerdoelen en de invulling van de stage; 2) na één week, om het definitieve voorstel met daarbij behorende stage indeling te bespreken; 3) halverwege, om de voortgang te bespreken; en 4) en aan het einde, bij wijze van afronding.

Deze stagebegeleider ondersteunt studenten niet bij de dagelijkse werkzaamheden; dat doet de werkbegeleider bij de stageverlenende instantie. Van deze werkbegeleider wordt verwacht dat hij of zij tenminste eenmaal per drie à vier weken een werkbespreking heeft met de stagiair. Verder voorziet de opleiding in minimaal tien groepssupervisies (verplichte terugkomdagen) van circa twee uur.

De scriptiecoördinator is het eerste aanspreekpunt voor studenten over alle aspecten van het scriptieproces, inclusief de begeleiding. Iedere student kiest een onderwerp uit de lijst van mogelijke scriptieonderwerpen en schrijft een plan van aanpak. Hierbij geven studenten ook aan wie zij als begeleider wensen. De opleiding probeert deze wensen zo veel mogelijk te honoreren. Na het samenstellen van een leescommissie kan de student starten met de scriptie. De hoofdbegeleider is altijd een gepromoveerd staflid. Onder eindverantwoordelijkheid van de hoofdbegeleider worden studenten verder begeleid door niet-gepromoveerde stafleden (co-begeleiders). Het panel omschrijft de begeleiding als bijzonder intensief. Studenten en de begeleiders ontmoeten elkaar elke twee weken om de voortgang (per hoofdstuk) te bespreken en feedback te geven. Het panel juicht het initiatief van docenten toe om in de nabije toekomst 'scriptieklassen' in te richten voor groepsbegeleiding. Hierbij kan ook peer feedback een belangrijke werkvorm worden. Een aangepaste groepsbenadering is volgens het panel een goed alternatief voor de huidige, intensieve individuele begeleiding en doet mogelijk ook meer recht aan de verwachting dat masterstudenten in staat moeten zijn om redelijk zelfstandig aan hun scriptie te werken.

Overwegingen

Het panel constateert op basis van informatie van de opleiding en op basis van gesprekken met studenten dat het systeem van studiebegeleiding (in alle fases van de studie) en informatievoorziening voldoende is met het oog op de studievoortgang. De kleinschaligheid van de opleiding speelt hierbij een belangrijke rol. De lijnen zijn kort, de sfeer is informeel en de docenten zijn goed bereikbaar. Hierdoor vinden studenten snel en makkelijk hun weg naar begeleiding.

Conclusie

Masteropleiding Islamitische Geestelijke Verzorging: het panel beoordeelt Standaard 8 als 'voldoet'.

Standaard 9: Kwaliteitszorg

De opleiding kent een expliciete en breed gedragen kwaliteitszorg, bevordert de kwaliteitscultuur en is gericht op ontwikkeling.

Bevindingen

De IUASR spant zich volgens het panel voldoende in om de kwaliteit van haar onderwijs te monitoren en, waar nodig, te verbeteren. De instelling maakt bij de kwaliteitscontrole van verschillende interne processen gebruik van flowdiagrammen waarin de PDCA-cyclus is verwerkt. De IUASR evalueert de kwaliteit van het onderwijs via door studenten ingevulde vakevaluaties die ingaan op de leerdoelen, de kwaliteit van lesmateriaal, de werkvormen, de toets, de inhoudelijke en didactische kwaliteit van de docenten en de studielast. Het volledige curriculum wordt ook geëvalueerd via vragenlijsten voor studenten die specifiek ingaan op studieduur, doelstellingen van de opleiding,

de aansluiting op het werkveld, de faciliteiten en de studiebegeleiding. De opleiding gebruikt de verschillende evaluaties om het onderwijs en de onderwijsorganisatie aan te passen en verbeteren.

Studenten en medewerkers zijn via de opleidingscommissie en de medezeggenschapsraad betrokken bij de kwaliteitszorg van de opleiding. De opleidingscommissie (OC) vraagt proactief om feedback van de studenten en zorgt ervoor dat zij bereikbaar en benaderbaar is. De OC geeft bij het panel aan zich gehoord en gezien te voelen. Veranderingen die op voorspraak van de OC zijn doorgevoerd zijn de verspreiding van methoden-onderwijs over twee jaar en het inbrengen van meer casuïstiek in relatie tot ethiek in de islam (uitsluiten behandeling, code zwart etc.). De examencommissie voert haar wettelijke taken op onafhankelijke wijze uit (zie standaard 10).

Via regelmatig contact met alumni en afgevaardigden van het werkveld, formeel via de Adviescommissie en stagebezoeken en informeel via persoonlijke contacten, ontvangt de opleiding ook voldoende feedback over de kwaliteit van het programma uit het afnemend veld. Het valt het panel op dat de opleiding bijzonder gedreven is om zich voortdurend te verbeteren. De organisatie presenteert zich als lerende organisatie die zich bewust is dat het verbeteren van haar kwaliteit belangrijk is. De opleiding heeft veel procedures ontwikkeld en vastgelegd, en betrokkenen (staf, docenten, studenten etc.) overleggen regelmatig met elkaar, spreken elkaar aan op de kwaliteit van het werk, geven elkaar feedback en bevragen elkaar over het programma.

Het panel heeft in de gesprekken kunnen vaststellen dat er veel belang wordt gehecht aan het ontwikkelen van een kwaliteitscultuur. Maar het stelt tegelijkertijd vast dat de huidige kwaliteitszorg sterk leunt op kleinschaligheid en informele contacten. De centrale indruk van het panel is dat beleid met betrekking tot kwaliteitszorg niet door alle relevante partijen voldoende gekend is. Om de kwaliteitscultuur verder te ontwikkelen moet deze voortdurend worden uitgedragen en onderwerp van gesprek zijn. Het panel vindt dat de opleiding op dit moment kwetsbaar is wanneer de opleiding haar beleid concreet moet toepassen en gaat hier in Standaard 10 verder op in.

Overwegingen

Het panel heeft geconstateerd dat er een kwaliteitszorgsysteem aanwezig is dat in de basis functioneert. Het panel is tevreden over de evaluaties die worden uitgevoerd en constateert dat in ieder geval de docenten, studenten en het werkveld voldoende bij kwaliteitszorg betrokken zijn.

Het panel heeft kunnen vaststellen dat er maatregelen getroffen worden die voortvloeien uit de evaluaties en dat docenten actief worden aangesproken op de resultaten uit de evaluaties. De opleiding wordt geholpen door haar kleinschaligheid; de lijnen zijn kort en men weet elkaar makkelijk te vinden om oplossingen te zoeken voor geconstateerde problemen. De opleiding heeft laten zien snel te kunnen schakelen en oplossingen te kunnen vinden voor problemen. Het panel waardeert de inspanningen van de opleiding om zich te ontwikkelen en verbeteren. Een dringende aanbeveling van het panel is evenwel om ervoor te zorgen dat het beleidsinstrumentarium (gerelateerd aan kwaliteitszorg) accuraat en breed gedragen en gekend is. Dit kan de opleiding helpen in een consequente uitvoering van haar beleid.

Conclusie

Masteropleiding Islamitische Geestelijke Verzorging: het panel beoordeelt Standaard 9 als 'voldoet'.

Standaard 10: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

De opleiding beschikt over een toetsplan waarin onder meer de opbouw van het toetsprogramma wordt toegelicht. De opleiding verantwoordt het aantal tentamens in het curriculum en, indien van toepassing, de regels rondom compensatie en normering en de volgtijdelijkheid. Het toetsplan bevat een overzicht waaruit zichtbaar wordt dat alle beoogde leerresultaten worden getoetst.

De opleiding licht in het toetsplan toe hoe studenten worden geïnformeerd over de toetsing: welke toetsvorm wordt gehanteerd, de voorbereiding op het tentamen, en hoe ze een goed beeld krijgen van wat er van hen verwacht wordt. Ook beschrijft zij hoe tijdige en adequate feedback bij de verschillende toetsvormen is geregeld en hoe zich dit verhoudt tot het leren van de student. De opleiding geeft aan hoe de combinatie van summatieve en formatieve toetsing wordt ingezet om leren van studenten te stimuleren. Het panel waardeert de maatregelen die genomen zijn rond toetsing in corona-tijd. In nauw overleg met de examencommissie en de studenten heeft de toetsing in eerste instantie online doorgang kunnen vinden. Studenten hebben in de evaluatie hiervan aangegeven dat zij een voorkeur hadden voor fysieke toetsen. In reactie hierop heeft de opleiding ervoor gezorgd dat dit mogelijk is gemaakt.

De IVG'er ziet zich in het dagelijkse werk geconfronteerd met dilemma's en thema's zoals veiligheid, nabijheid/begrenzing en met (verwerking van) heftige gebeurtenissen. Dit vraagt om stevige, reflectieve professionals. Het panel heeft daarom nadrukkelijk stilgestaan bij de wijze waarop de opleiding de reflectieve vermogens van studenten toetst. Het panel waardeert dat de opleiding veel investeert in supervisie en intervisie, maar ook in de rollenspellen waarbij studenten feedback krijgen en leren reflecteren, bijvoorbeeld op de limieten van theorie. Ook schrijven studenten reflectieverslagen gedurende hun stages op basis van de STARR methode.

Stages

Het doel van de stages is studenten voor te bereiden om zelfstandig als islamitisch geestelijk verzorger te functioneren, met de kennis, het inzicht, de competenties en de werkhouding die nodig of wenselijk zijn in het veldwerk. Studenten lopen stage in verschillende soorten instellingen, zoals gevangenissen, (psychiatrische) ziekenhuizen, verzorgings- en verpleeghuizen. Het samenstellen van een portfolio is een geïntegreerd onderdeel van de stages. De ontwikkeling van de competenties/beoogde leerresultaten wordt beoordeeld aan de hand van het portfolio. Bij iedere stage kiezen studenten aan welke competenties (gekoppeld aan de beoogde leerresultaten) zij tijdens de stage gaan werken. De opleiding heeft een duidelijke stagegids ontwikkeld waarin inhoudelijke informatie wordt verstrekt over de verschillende typen stages en waarin de beoordelingsformulieren zijn opgenomen met bijbehorende rubrics.

Scripties

Ieder scriptietraject start met een 'aanmelding' voor de scriptie. In het aanmeldingsformulier wordt vastgelegd wat het onderwerp van de scriptie is en wie de begeleider is. Hierna begint de student met het schrijven van het plan van aanpak (PvA). Dit is de eerste planning om te checken of de scriptie met succes afgerond kan worden. In het PvA gaat de student in op de toegevoegde waarde van het onderzoek, de historische context, de te gebruiken literatuur; en het verzamelen van data. Het PvA wordt in eerste instantie gelezen door de scriptiebegeleider. Wanneer de begeleider het PvA goedkeurt, gaat dit naar 'de leescommissie', die feitelijk bestaat uit een tweede lezer. Pas als de leescommissie een goedkeuring geeft, mag de student starten met de volgende fase van het scriptieproces. Studenten leveren hun inhoudsopgave en inleiding in bij de scriptiebegeleider. Wanneer de scriptiebegeleider goedkeuring geeft, komen de stukken wederom bij de leescommissie. Na goedkeuring van de leescommissie mag de student verder met de volgende fase. Vervolgens dient elk hoofdstuk zowel door de scriptiebegeleider als de leescommissie beoordeeld en goedgekeurd te worden.

De beoordeling van de definitieve versie van de scriptie geschiedt aan de hand van een beoordelingsformulier. Voordat de beoordelaars cijfers toekennen aan de verschillende onderdelen van de scriptie wordt eerst naar de vormgeving van en taalgebruik in het manuscript gekeken. Alle onderdelen dienen met een voldoende beoordeeld te worden. Bij de eindbeoordeling van de scriptie wordt gebruik gemaakt van hetzelfde beoordelingsformulier. Het manuscript telt voor 80% mee en de verdediging heeft een zwaarte van 20%. Het eindoordeel van de scriptie is het gemiddelde van alle cijfers van de beoordelaars. De opleiding heeft de afgelopen jaren gewerkt aan het verbeteren van de navolgbaarheid van de oordelen op de beoordelingsformulieren. Zo is er sinds 2017-2018 expliciet ruimte gemaakt voor kwalitatieve argumentatie middels een open kolom voor uitleg bij ieder onderdeel. Het panel is positief over deze verbetering, maar concludeert desondanks dat het in deze uitleg nog (te vaak) ontbreekt aan een heldere kwalitatieve onderbouwing van het oordeel. In zulke gevallen is het dan onduidelijk waarop het (eind)cijfer gebaseerd is.

Het panel stelt vast dat de opleiding een systematisch traject heeft ingericht voor het schrijven en beoordelen van de scriptie. Het traject is ondersteund door formulieren die de verantwoording van het traject ten goede moeten doen komen. Echter, de eerste en tweede beoordelaar (i.c. de leescommissie) hebben allebei een beoordelende en begeleidende rol gedurende het gehele afstudeertraject. Het oordeel van de tweede lezer vindt immers een weg naar de student en hierdoor is de strikte scheiding tussen begeleiden en beoordelen verdwenen. Het huidige proces stelt de objectiviteit van de eindbeoordeling ter discussie, aldus het panel. In het huidige proces hebben beide beoordelaars alle onderdelen van de scriptie immers al stapsgewijs een keer beoordeeld.

Hoewel het mogelijk is om gebruik te maken van een derde (onafhankelijke) beoordelaar of gecommiteerde, komt dit volgens de examencommissie in de praktijk niet voor. Het panel oordeelt daarom dat de opleiding niet overtuigend kan aantonen dat de eindbeoordeling in voldoende onafhankelijkheid plaatsvindt. De kleinschaligheid van de opleiding draagt bij aan de noodzaak om een onafhankelijk beoordelingstraject in te richten, waarbij geen twijfel kan bestaan aan de objectiviteit van de eindbeoordeling en de scheiding tussen begeleiding en beoordelen.

De rubrics die de opleiding gebruikt zijn, volgens het panel, multi-interpretabel. Daarom vindt het panel dat er meer kalibratie plaats kan vinden in het docententeam, specifiek over de beoordeling van eindwerken. Hiermee bedoelt het panel dat het docententeam enkele (anonieme) scripties selecteert, beoordeelt en bespreekt, met als doel tot discussie te komen over de werkwijze rond de beoordeling en de becijfering.

Examencommissie

De examencommissie (EC) bestaat uit drie leden (inclusief een extern lid) die geen bestuurlijke functies bekleden en hun werk in onafhankelijkheid uitvoeren. Sinds de uitbraak van corona was het externe lid (tevens voorzitter van de toetscommissie) niet inzetbaar en draaide de examencommissie ten tijde van de visitatie niet op volle sterkte. De commissie heeft na afloop van de visitatie van de opleiding begrepen dat de examencommissie per juni 2021 weer compleet is.

De EC controleert in principe alle toetsen voordat ze worden afgenomen (vier-ogen-principe) en neemt (100%) steekproeven van de eindwerken. Dit is volgens de examencommissie haalbaar omdat het een kleine opleiding betreft. De opleiding werkt met Turnitin om plagiaat te detecteren. Een complicerende factor hierbij is dat studenten in hun scripties veel gebruik maken van citaten uit de Qur'an en Hadieth. Hierdoor ziet de opleiding zich relatief vaak geconfronteerd met een hoge plagiaatscore. Ook maken studenten soms gebruik van bronnen die niet via Turnitin gecontroleerd kunnen worden, zoals vertalingen vanuit het Engels naar het Nederlands. Dit betekent dat de examinatoren niet zomaar kunnen vertrouwen op de resultaten van Turnitin, aldus het panel. Maar volgens toelichting door de examencommissie tijdens het bezoek, blijkt dit wel de praktijk. De examinatoren hebben een belangrijke verantwoordelijkheid om zich ervan te vergewissen dat er geen plagiaat plaats vindt, want een hoge plagiaatscore hoeft immers niet altijd terug te voeren te zijn naar het gebruik van citaten. Als voorbeeld geeft het panel dat de huidige werkwijze niet leidt tot het detecteren van, bijvoorbeeld, basale annotatieproblemen in een

scriptie die het panel bestudeerde. Zowel de steekproef van de examencommissie als het gebruik van Turnitin hebben dit niet opgepikt.

Een docent die fraude vermoedt dient - volgens de regels van de examencommissie - hiervan direct melding te maken bij de EC. Dit kan bijvoorbeeld gaan om plagiaat bij een werkstuk (door het overnemen van externe bronnen zonder daarbij voetnoten te gebruiken, overmatig gebruik van externe bronnen), het gebruiken van niet-toegestane hulpmiddelen tijdens een tentamen, plagiaat bij een scriptie (het overnemen van externe bronnen zonder dit te vermelden, of een overmatig gebruik ervan), etc. De EC onderzoekt de kwestie (de student wordt hierbij ook gehoord) en brengt na onderzoek een beslissing uit. Hierbij kan de EC de student ook een sanctie opleggen.

Uit gesprekken bleek dat deze regels van de EC niet door alle docenten gekend en/of toegepast wordt. Sommige docenten melden fraude niet direct, maar gaan eerst in gesprek met hun student, alvorens de vermoede fraude te melden bij de EC. De sancties die de examencommissie kan opleggen staan op papier. Het panel noemt de opsomming van mogelijke sancties 'de sanctieladder'. Maar het is het panel onduidelijk wanneer welke sanctie toepasbaar is. Ook de examencommissie kon het panel niet vertellen hoe de sanctieladder wordt toegepast. Het panel oordeelt dat dit niet transparant is en een juridisch risico vormt. Zonder regels voor de toepassing van sancties wordt mogelijk willekeurig in de hand gewerkt.

Ook het aanwijzen van examinatoren stuit op eenzelfde probleem. De examencommissie wijst examinatoren aan, maar het is niet duidelijk op basis van welke criteria. De examencommissie gaf in gesprek aan dat iedere docent examinator is, maar kon niet toelichten aan welke eisen een docent moet voldoen voordat hij of zij ook examinator mag zijn.

Kortom, het panel signaleert een aantal risico's met betrekking tot het functioneren van de examencommissie. De examencommissie is een (te lange) tijd onderbezet geweest waardoor de borgende rol van deze commissie in het gedrang is gekomen. Verder signaleert het panel risico's t.a.v. (de toepassing van) bestaand beleid van de examencommissie. De huidige beleidsstukken zijn volgens het panel te weinig expliciet waardoor ze niet als 'sturingsinstrumenten' kunnen worden gebruikt. De rationale en toepassing van het beleid moet volgens het panel explicieter verwoord worden, zodat docenten en studenten weten wat ze kunnen verwachten. Daarnaast moet het beleid accuraat, expliciet, herkend en gedragen zijn door de betrokkenen. Het panel refereert hierbij in ieder geval aan beleid over fraude/plagiaat en het aanwijzen van examinatoren.

Overwegingen

Het panel is nagegaan of de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing. Het panel heeft vastgesteld dat in de opleiding gebruik wordt gemaakt van diverse toetsvormen die aansluiten bij de leerdoelen en de beoogde leerresultaten. Het panel is in principe ook te spreken over de borging van de toetskwaliteit door vooraf bij iedere toets het vier-ogen principe toe te laten passen door de examencommissie. Het panel oordeelt dat de toetsing en beoordeling van de modules adequaat zijn.

Het panel plaatst enkele kanttekeningen bij de beoordeling van de scripties. Voor zowel de stage als de scriptie zijn duidelijke handleidingen voorhanden waarin het beoordelingsproces helder uiteengezet wordt. Het panel stelt vast dat de opleiding duidelijke keuzes heeft gemaakt rond de beoordeling van de stages en de scripties, beoordelingsformulieren en bijbehorende rubrics heeft ontwikkeld.. Ten aanzien van het beoordelingsproces rond de scriptie stelt het panel vast dat er in de huidige opzet geen sprake is van een strikte scheiding tussen begeleiding en beoordeling, waardoor de onafhankelijkheid en objectiviteit van de beoordeling ter discussie kunnen worden gesteld.

Het panel uit verder zijn zorgen over het feit dat de examencommissie langdurig onderbezet is geweest. Hierdoor loopt de EC het risico haar rol als kwaliteitsbewaker en -bevorderaar niet goed uit te kunnen voeren. Het panel

dringt er bij de examencommissie nadrukkelijk op aan om op korte termijn te zorgen weer op volle kracht te kunnen draaien.

Voorwaarden

Het panel stelt vast dat de kwaliteitsborging rond toetsing achterloopt bij de ontwikkeling en ambities van de opleiding. Het panel legt de opleiding daarom twee voorwaarden op.

Beoordeling scripties

De opleiding dient zorg te dragen voor een strikte scheiding tussen begeleiden en beoordelen bij het eindwerk, waardoor de objectiviteit en onafhankelijkheid van de eindbeoordeling niet langer ter discussie kan staan.

Aanscherping beleidsinstrumentarium examencommissie

Het panel signaleert risico's t.a.v. (de toepassing van) bestaand beleid van de examencommissie. De huidige beleidsstukken zijn volgens het panel te weinig expliciet waardoor ze niet als 'sturingsinstrumenten' kunnen worden gebruikt. De rationale en toepassing van het beleid moet volgens explicieter verwoord worden, zodat docenten en studenten weten wat ze kunnen verwachten. Daarnaast moet het beleid accuraat, expliciet, herkend en gedragen zijn door de betrokkenen. Het panel refereert in ieder geval aan beleid over fraude/plagiaat, en het aanwijzen van examinatoren.

Conclusie

Masteropleiding Islamitische Geestelijke Verzorging: het panel beoordeelt Standaard 10 als 'voldoet ten dele'.

Standaard 11: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten worden gerealiseerd.

Bevindingen

Om het gerealiseerd eindniveau van de opleiding te beoordelen heeft het panel voorafgaand aan het bezoek vijftien scripties bestudeerd (zie bijlage 4). Deze werden geselecteerd uit de door de opleiding aangeleverde lijsten van afstudeerwerken van studenten uit de uitstudejaren 2017-2020.

Het panel concludeert dat alle scripties minimaal van voldoende hbo-masterniveau zijn. De scripties behandelen over het algemeen gevarieerde thema's die relevant zijn in het licht van het werkveld van de islamitische geestelijke verzorger. Het viel het panel op dat de scripties over het algemeen taalkundig beter zouden kunnen zijn. Ook de lay-out en structuur verdienen volgens het panel enige verbetering. Bij de sterkere scripties spreekt het panel van duidelijke uiteenzettingen en afbakening van het onderwerp in de inleiding en heldere argumentatie, discussie en conclusies. In de zwakkere scripties viel het panel op dat de theoretische onderbouwing aan de zwakkere kant was en er in sommige gevallen ook sprake was van beperkte dataverzameling of literatuuranalyse.

Over het algemeen zijn de studenten erin geslaagd om verschillende methodes te gebruiken op basis van de bestaande theologische en wetenschappelijke werken gecombineerd met empirisch onderzoek uit het veld; iets dat bij een hbo-opleiding hoort.

Het panel heeft ook gesproken met een aantal alumni die werkzaam zijn als islamitisch geestelijk verzorger bij verschillende organisaties. Deze alumni bevestigen dat de opleiding haar doel bereikt; ze zijn breed opgeleid en (kunnen) werken als algemeen geestelijke verzorgers met een 'islamitisch specialisme'. Afhankelijk van de werkgever, bedienen zij islamitische cliënten én cliënten met een andere culturele of levensbeschouwelijke achtergrond. Thema's als begrenzing (wanneer kun je een niet-moslim wel of niet bijstaan) en authenticiteit staan scherp op de radar van de alumni. De opleiding organiseert twee keer per jaar een terugkomdag voor de alumni en

sommigen worden ook uitgenodigd om gastcolleges te verzorgen. Het panel is onder de indruk van de IGV'ers die de opleiding heeft afgeleverd en is overtuigd dat de opleiding goede beginnende beroepsbeoefenaren aflevert die kundig, vaardig en reflectief in hun werk staan.

Overwegingen

Na bestudering van de scripties heeft het panel geconcludeerd dat deze van voldoende kwaliteit zijn en relevante onderwerpen behandelen. Het panel oordeelt ook dat alumni en werkveld voldoende baat hebben bij de opleiding en goed zicht hebben op de sterke en zwakkere punten van de opleiding. De opleiding kan hier haar voordeel mee doen door deze groepen nog systematischer te betrekken bij het onderhouden en verbeteren van haar kwaliteit.

Conclusie

Masteropleiding Islamitische Geestelijke Verzorging: het panel beoordeelt Standaard 11 als 'voldoet'.

ALGEMEEN EINDOORDEEL

Conclusie

Het panel beoordeelt de *masteropleiding Islamitische Geestelijke Verzorging* als 'positief onder voorwaarden'.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: BEOOGDE LEERRESULTATEN

1. De afgestudeerde heeft kennis van de (islamitische) geestelijke verzorging (als beroep).
2. De afgestudeerde heeft kennis van de stijlen en technieken van hulpverlening bij psycho- geestelijke crisissituaties en juridische, sociaal maatschappelijke problemen van mensen met een islamitische achtergrond.
3. De afgestudeerde beheerst de (islamitisch) religieuze en spirituele competenties om het beroep adequaat uit te oefenen.
4. De afgestudeerde beheerst agogische competentie(s) bij geestelijke verzorging om het beroep adequaat uit te oefenen.
5. De afgestudeerde beheerst de communicatieve competentie om het beroep adequaat uit te oefenen.
6. De afgestudeerde is in staat om methodische competentie toe te passen in zijn vakdeskundigheid.
7. De afgestudeerde is in staat om zijn vakdeskundigheid, (islamitische) spiritualiteit, beroepsethiek en maatschappelijke waarden met elkaar te verbinden.
8. De afgestudeerde is zich bewust van de eigen mogelijkheden en beperkingen ten aanzien van de rollen en de functies van (islamitisch) geestelijk verzorger.

BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA

MODULES VAN HET EERSTE STUDIEJAAR

			Studielast (EC)				
Code	Onderwijseenheden	Blok	B1	B2	B3	B4	T
M-GV01	Geestelijke verzorging als beroep	1	5				5
M-GV12	Communicatieve vaardigheden voor geestelijk verzorgers	1	5				5
M-GV03	Psychologieleer (voor geestelijk verzorgers)	1	5				5
M-GV06	Islam en ethiek in de gezondheidszorg	2		5			5
M-GV11	Competenties van geestelijk verzorgers	2		5			
M-GV04	Persoonlijkheidspsychologie	2		5			5
M-GV02	Grondslagen van islamitische geestelijke verzorging	3			5		5
M-GV07	Ethiek in de gezondheidszorg b. o.	3			5		5
M-GV09	Geestelijke verzorging in justitiële inrichtingen	3			5		5
M-GV05	Psychopathologie	4				5	5
M-GV08	Bemiddeling	4				5	5
M-GV10	Geestelijke verzorging in zorginstellingen	4				5	5
Totaal			15	15	15	15	60

MODULES VAN HET TWEEDE STUDIEJAAR

			Studielast (EC)				
Code	Onderwijseenheden	Blok	B1	B2	B3	B4	T
M-GV16	Methodes en technieken II	1	5				5
M-GV17	Masterscriptie (Master Thesis)	1-4	5	5	5	5	20
M-GV18	Stage en supervisie	1-4	5	5	5	5	20
M-GV13	Counseling	2		5			5
M-GV15	Capita Selecta	3			5		5
M-GV14	Samenleving en geestelijke verzorging	4				5	5
Totaal			15	15	15	15	60

BIJLAGE 3: BEZOEKPROGRAMMA

DAG 1		maandag 17 mei 2021
10.00	10.30	Aankomst panelleden bij IUR
10.30	11.45	Startbijeenkomst (intern)
11.45	12.00	Ontvangst
12.00	12.30	Inloopspreekuur
12.30	14.15	Voorbereidend overleg panel (inclusief lunch) en inzage van leestafeldocumenten
14.15	15.00	Gesprek met inhoudelijk verantwoordelijken
15.00	15.15	Pauze / intern overleg
15.15	16.00	Gesprek met studenten
16.00	16.15	Pauze / intern overleg
16.15	17.00	Gesprek met docenten
17.00	17.30	Gesprek met alumni
17.30	17.45	Afronding 1 ^e dag

DAG 2		dinsdag 18 mei 2021
09.00	10.00	Aankomst en voorbereiding
10.00	10.30	Gesprek met opleidingscommissie
10.30	11.15	Gesprek met examencommissie
11.15	11.45	Pauze / intern overleg
11.45	12.45	Eindgesprek met management
12.45	13.15	Lunch
13.15	15.45	Opstellen oordelen
15.45	16.15	Voorbereiden mondelinge terugkoppeling
16.15	16.45	Mondelinge terugkoppeling
16.45	17.00	Afronding

BIJLAGE 4: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek 15 eindwerken bestudeerd van de masteropleiding Islamitische Geestelijke Verzorging. De gegevens van de eindwerken zijn bekend bij Qanu en zijn op aanvraag beschikbaar.

Het panel heeft tijdens het bezoek onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels in *hard copy* en deels via de elektronische leeromgeving):

- Zelfevaluatierapport
- Curriculumoverzicht
- Samenstelling onderwijsstaf
- Studiegids en moduleomschrijvingen
- Overzicht werkvormen en toetsvormen
- Jaarverslagen Examencommissie 2018-2020
- Jaarverslagen Opleidingscommissie 2018-2020
- Notulen Adviescommissie 2020
- Modules pre-master 2020-2021
- Documentatie stage (o.a. stagegids, beoordelingsformulieren)
- Aanvraagformulier vrijstellingen
- Verbeterpunten Visitatie 2015
- Missie en Visie
- Beoogde Leerresultaten in relatie tot Dublin Descriptoren
- Draagvlak opleiding
- Mobiliteiten en Erasmus Partners
- Samenstelling Stafleden
- Scriptiethema's
- Leerdoelenmatrix en Programmamatrix
- Accreditatie door VGVZ
- Onderzoek examencommissie steekproefsgewijze controle toetsen
- Toetsanalyseformulier examencommissie
- Casus Opleidingscommissie: Online Tentamens